1

Vi kom till New York med fyra fullpackade koffertar och två tomma hjärtan.

Under den korta promenaden mellan Carmine Street och biblioteket på Leroy kommer denna formulering till mig. Kanske är det inte alls rätt inledning till det här, men under några dagar har jag verkligen suttit och slitit med en förstamening. Som om det bara vore detta enkla det var frågan om; en nyckel som skall öppna berättelsen, ett insegel som skall brytas eller ett illusoriskt trick, som, när man väl funnit det, sätter allt annat i rätt rörelse.

Så är det nu inte. Berättelser måste födas oavlåtligen på varje ny sida, under smärta och stundom glädje, rad för rad, centimeter för centimeter och det finns inga genvägar. Just på detta vis ämnar jag skriva en redogörelse för vad som hänt de senaste åren och vad som händer just nu, och det kommer inte att bli lätt. Jag är långtifrån säker på att det kommer att leda någonvart, men ibland har man inte något val.

Och jag ger er inga utfästelser. Inga som helst; kanske blir det en sammanhängande historia, kanske blir det någonting annat.

Det har gått några veckor sedan jag hittade den här lilla filialen till New York Public Library — *The Hudson Park Branch* står det på väggen ut mot James Walker Park — och jag har suttit i den smutsbruna, nedslitna lokalen några timmar om dagen sedan dess. Aldrig samma timmar, de har varierat öppethållande och det är

bara på söndagarna de håller stängt helt och hållet. Men det är ändå rätt plats, det känns tydligt; själva skrivmiljön har alltid varit viktig för mig och i det här fallet har den varit mer betydelsefull än någonsin.

Det är höst. Slutet av september men fortfarande mycket varmt. Folk talar om växthuseffekten hela tiden, det är tredje året i rad nu, och New York Times, som jag köper och läser med en dåres envishet varje dag, återkommer med viss regelbundenhet till ämnet. Gamle presidentkandidaten Gore har till och med fått en Oscar i ärendet, och kanske är det faktiskt på det viset. Kanske håller vår jord på att koka över och gå under.

För vår personliga del, Winnies och min, har vi burit på undergången under något kortare tid. Det har gått två somrar sedan katastrofen, sjutton månader i stort sett. Till New York anlände vi i början av augusti, vi hittade lägenheten som vi nu bebor i Greenwich Village efter några dagars letande och förkastande av det ena svindyra och otänkbara råtthålet efter det andra. Den lilla takvåning vi slutligen bestämde oss för att acceptera är också svindyr, men den är åtminstone ren och beboelig.

Fyra fullpackade koffertar, två tomma hjärtan. Koffertarna har vi tömt, stuvat undan innehållet i trånga garderober och skeva byråar, med våra hjärtan är det som det kan. Winnie säger att hon vill börja måla på allvar igen, men att hon måste få vara ensam i sitt skapande, det är av den anledningen jag beger mig hemifrån några timmar varje dag. Naturligtvis behöver också jag ensamhet, jag måste se till att få fatt i orden igen, lägga dem kant i kant och mening till mening och äntligen börja åstadkomma någonting som inte bara innebär ett trist och tröstlöst vandrande i cirklar.

Varje historia söker sin form och finner den.

Eller dör.

Mitt namn är Erik Steinbeck, lika bra att gå till torgs med det redan nu. I skrivande stund är jag 38 år fyllda. Sedan ett drygt decennium kan jag titulera mig författare, men det har gått tre år sedan jag publicerade någonting. Fem romaner, det är hela min produktion, men på två av dem har det gjorts framgångsrika filmatiseringar och även om jag inte får ett ord ur mig de närmaste åren, så kommer vi att klara oss ekonomiskt. Det är också det enda löfte för framtiden jag vågar avge. Vi kommer inte att svälta ihjäl före sista sidan av denna tvivelaktiga roman.

Min hustru Winnie är bildkonstnär, på sätt och vis är hon mer erkänd och längre kommen i sitt konstnärskap än vad jag är, men det är jag som hittills varit lönsammast. Jag vet inte riktigt varför jag tar upp tid med dessa torra fakta rörande våra omständigheter. Kanske ligger där ett gammalt calvinistiskt redovisningsbehov i botten, kanske är det bara en åtgärd för att skjuta det som jag egentligen kommer att tala om en smula på framtiden.

Vi har varit gifta i sju år. För sjutton månader sedan försvann vår fyraåriga dotter Sarah, det är för den sakens skull vi befinner oss i New York.

Det är för den sakens skull vi blivit främlingar för varandra.

Sådana ser i varje fall utgångspunkterna för denna redogörelse ut, men jag skulle själv inte köpa dem utan invändningar. Någonstans måste man i alla händelser finna en utgångspunkt. Någonstans måste man börja.

Nog av garderingar. Jag har redan börjat dra upp den tunga porten till biblioteket, när jag bestämmer mig för en promenad till floden

först. Det tar bara fem minuter att komma ner till Hudson River Park. Det ligger dimma över vattnet denna morgon; New Jersey framträder nätt och jämnt på andra sidan, liksom mot sin vilja. Jag blir stående en stund längst ut på en av pirerna, det är nästan vindstilla, båtarna och prålmarna är konturlösa och glider fram som tunga, oformliga urtidsdjur i det gulvita diset. Jag tänker att det är så mitt inre ser ut också, mina tankar äger samma klumpiga oskärpa, jag vet inte exakt hur det står till med Winnie men jag tror det är frågan om någonting annat för hennes del. Jag skriver ”tror”, jag menar ”vet”. Vi står förvisso på förtvivlans brant bägge två, men förtvivlans brant är långsträckt och våra positioner ligger långt ifrån varandra. Vi är inte ens i stånd att ta varandras händer för att gemensamt hoppa från en klippa eller en bro, och det är detta, just precis detta, som gör allt så mycket svårare än det annars skulle vara.

Står du fortfarande ut med mig? frågade hon häromdagen. Jag svarade att jag ingenting hellre önskade än att vi skulle hitta en väg tillbaka, men jag kan inte svära på att jag talade sanning. Man säger saker som låter passande och vi har inte älskat en enda gång sedan Sarah försvann; ibland är det svårt att veta varför vi klamrar oss fast vid varandra med sådan envishet.

Jag vandrar upp till Chelsea Piers, sedan tillbaka genom Meatpacking District och West Village. Köper kaffe och en bagel på delin i hörnet av Hudson och Barrow och när jag tar plats vid mitt bord på biblioteket är klockan kvart över tio.

Plockar upp mitt svarta block och mina pennor. Ser ut genom det höga, blyspröjsade fönstret; träden längs Leroy har ännu inte minsta inslag av gult, sommaren pågår verkligen sent in i september. Borta på bollplanerna i James Walker Park hörs rop och svordomar från

spelarna. Jag dricker en klunk kaffe, tar en tugga bröd och stirrar på den första blanka sidan.

Bestämmer mig för att acceptera den där raden om koffertarna och hjärtana, det känns plötsligt att det inte alls är så viktigt som jag föreställt mig. Vadsomhelst duger.

Jag ser upp och möter blicken hos mr Edwards.

Mr Edwards är en herre i sjuttioårsåldern. Han sitter vid ett bord något längre in i lokalen, han är stamkund liksom jag och liksom jag är han sysselsatt med ett skrivarbete av något slag. Han är lång och reslig, ger ett vitalt intryck, trots att han är helt skallig och att han rör sig med viss svårighet. Av allt att döma är det en höft som krånglar. Hans ansikte är långsmalt med kraftigt käkparti och djupt liggande ögon, och hans hudfärg vittnar om att det finns latinskt eller västindiskt blod i ådrorna. Kanske utspätt men inte mer än fifty-fifty. Vi har aldrig presenterat oss för varandra, men jag har hört personalen titulera honom mr Edwards. Under de två veckor jag besökt biblioteket har han suttit på sin plats varje gång. Vi hälsar på varandra genom igenkännande, försiktiga nickar, ännu så länge inte mer än så.

Han nickar lätt den här morgonen också; jag uppfattar att han noterat att jag kommit igång med mitt skrivande och att han vill gratulera mig till det. Eller åtminstone låta mig veta att han uppmärksammat tillståndet, det rör sig om ett mycket diskret närmande men ett stråk av värme och tillförsikt strömmar ändå igenom mig.

En sekund, på sin höjd två, varar det; jag nickar tillbaka och börjar läsa igenom vad jag hittills åstadkommit.

Klockan är halv tre när jag lämnar biblioteket. Jag sätter mig med en kaffe utanför The Grey Dog's Café och ringer till Winnie. Jag kan se ett av våra fönster snett över gatan, men det är för litet och sitter för högt upp för att jag skall ha någon insyn. Jag kan inte bedöma om hon är hemma eller inte.

Jag får inget svar. Jag tänker att det kan betyda ungefär vadsomhelst. Hon kan vara hemma men välja att inte svara eftersom hon arbetar. Hon kan befinna sig på badet på 36:e gatan; hon besöker det åtminstone två gånger i veckan, ligger och simmar timme efter timme, hon påstår aldrig att det skulle vara ägnat till läkedom men kanske är det ändå så. Kanske är det detta som är hennes tanke, medveten eller omedveten, hon har alltid haft ett speciellt förhållande till vatten.

Eller också är hon bara ute och vandrar i staden. De första veckorna tittade hon på konst varenda dag. Metropolitan och Neue Galerie. Guggenheim och MoMA och gallerierna i Chelsea och på West Broadway. Men hon har slutat med det. Nu målar hon själv istället, håller på med åtminstone fyra olika dukar, om jag räknat rätt. Olja och äggoljetempera. Hon har inte låtit mig se dem ännu, det är som det alltid varit, ända sedan vi träffades första gången. Bilder är gjorda för blickar, säger hon. När de väl är färdiga är det deras enda funktion, men medan de håller på att födas får man inte utsätta dem. Är det inte likadant med dina texter?

Jag brukar hålla med om att det är likadant med mina texter. Orden måste få sätta sig en smula först, vila en tid innan de tål dagsljuset. *Koagulera*, har vi enats om.

När jag ringer en andra gång svarar hon. Hon är på hemväg från konstnärsbutiken nere på Canal. Jag frågar om hon vill att jag går henne till mötes. Hon svarar att hon helst ser att jag inte gör det,

jag hör på hennes röst att hon druckit ett eller två glas. Jag tänker att vi har vår sjunde bröllopsdag om ganska precis en månad.

Känner mig plötsligt osäker på om vi någonsin kommer att nå fram till den.

2

Det var den 25 november 1999. Min tredje roman, *Trädgårdsmästarens horisont*, hade kommit ut i september och jag var inne på min åttonde föreläsningsvecka.

Vilket framträdande i ordningen det var fråga om visste jag inte, men jag hade börjat känna en tilltagande leda både vid mig själv och vid den bok jag hade att presentera kväll efter kväll på olika orter i olika delar av landet. Jag kunde inte längre skilja det ena ensliga hotellrummet från det andra, dagens månghövdade publik från gårdagens eller förra veckans, men de senaste kvällarna hade jag ändå haft sällskap av tre andra författare, vilka alla mer eller mindre befann sig i samma predikament som jag själv. Det innebar en lättnad att vara flera, åtminstone brukade vi försäkra varandra detta mellan föreställningarna för att hålla humöret och den s.k. ångan uppe.

I efterhand vet jag förstås att staden hette Aarlach, men jag är inte säker på att jag hade det klart för mig, när jag tog plats i den molnmarmorerade talarstolen på scenen för att ännu en gång haspla ur mig de ord, de vilsna iakttagelser och de lättsmälta sanningar om livet och våra grundläggande villkor, som jag vid det här laget kramat så mycket blod ur att jag betvivlade att det fanns en enda åhörare som inte uppfattade hur ihåligt det klingade.

Ändå hade alltihop från början burit det fulla allvarets och det genuina berättandets anspråksfulla prägel, det visste jag. Det hade varit min avsikt och så hade det förefallit. Men vilken historia,

vilket traderande, tål att upprepas kväll efter kväll efter kväll? Vem ror det iland?

Jo, det finns sådana historier och sådana berättare också, jag är den första att tillstå detta. Jag har inget att skylla min känsla av tillkortakommande på. Inte då och inte nu.

Lokalen var en gammal ombyggd biograf i art déco-stil. Antalet platser uppgick till fyra–fem hundra, där fanns inte en ledig stol i salongen. När jag efter cirka fjorton minuters prat satte igång att läsa min sexminuterstext ur andra kapitlet inträffade emellertid en egendomlighet som jag i efterhand aldrig varit i stånd att förklara.

Jag blev plötsligt blind. Texten — och boken och mina händer som höll boken och talarstolen och hela den fyrahundrafemtiohövdade publiken — försvann från mina ögon och för en kort sekund trodde jag att min sista stund var kommen. Att jag skulle dö här på scenen mitt under pågående framförande. Möjligen förmådde jag också — i all hast — suga en smula bister sötma ur denna mörka tanke, för även om mina romaner säkerligen kommer att vara bortglömda om tio eller tjugo eller trettio år, skulle en och annan bokmal säkert dra sig till minnes hur jag slutat mina dagar. Ingen berömmelse är att förakta.

Så illa gick det nu inte. Jag kramade med min vänstra hand om talarstolens uppstickande och en smula vassa sidostycke, med min högra om boken, och eftersom texten efter alla dessa presentationer etsat sig fast i mitt minne ner till minsta pausering och semikolon, fortsatte jag att läsa som om ingenting hade hänt. Jag till och med vände blad på rätt ställe och inte förrän efter en tidsrymd som jag då inte hade något begrepp om, men som jag i efterhand uppskattade till cirka två minuter, återvände min syn.

Texten framträdde igen — boken, mina händer som darrade en smula, jag hade inte känt det men jag såg det, strålkastarljuset och ansiktena på människorna som satt på de två–tre första raderna — och jag förstod att jag varit med om någonting mycket, mycket ovanligt.

Kanske ett tecken eller ett omen, men jag har aldrig tillnärmelsevis förstått hur det i så fall skulle tolkas.

En halvtimme senare — jag hade varit den siste av författarna att framträda — befann vi oss på den obligatoriska restaurangen. Analysen, eftersnacket, gravölet. Vi var ett tjugotal, en kvartett författare, en handfull organisatörer, ett par bibliotekarier, några journalister och tre eller fyra respektive. Taffeln bröts efter en dryg timme eftersom några ville sträcka på benen och jag hamnade intill en mörk kvinna i trettioårsåldern, jag hade inte uppfattat hennes funktion under kvällen och hon upplyste mig inte. Inte heller talade hon om vad hon hette.

”Jag tyckte mycket om din bok”, började hon istället.

Det var en på intet sätt ovanlig inledning till ett samtal under de här omständigheterna, och jag nöjde mig med att tacka.

”Det var framförallt en passage som berörde mig djupt”, fortsatte hon.

Jag mumlade något till intet förpliktigande till svar, kände mig som alltid i sådana här lägen osäker och en smula generad. Blottlagd och redo för obduktion, som en kollega brukar uttrycka saken.

”Den där dikten”, sa hon. ”Finns den på riktigt? Jag menar, du påstår i boken att den är skriven av den där ryske poeten, men jag anar att det kanske inte är så i själva verket?”

”Du anar alldeles rätt”, sa jag.

”Det är du själv som skrivit den?”

”Ja”, erkände jag. ”Jag ligger bakom den också.”

Hon placerade sin hand på min arm och såg ut att koncentrera sig. Jag drack en klunk vin och kände mig besvärad, men samtidigt en smula smickrad, jag kan inte neka till det.

”*sex fot under jord*”, citerade hon, ”*hejdar sig i dagbräckningen två blinda maskar*”

”Ja”, sa jag. ”Så står det.”

”Och det är du som har skrivit det?”

”Ja.”

Jag skruvade på mig. Det är en sak att varje bok kan betraktas som ett samtal mellan två personer, en författare och en läsare. Det är något helt annat när det skydd som boken utgör faller bort, när avståndet mellan de samtalande krymper till ett ingenting. En unken våg av olust drog igenom mig, och jag önskade att jag haft kurage nog att resa mig upp och lämna lokalen. Men det hade jag inte.

Hon märkte min förlägenhet. ”Förlåt”, sa hon. ”Det var inte min mening att besvära dig. Jag kommer för nära, det var klumpigt.”

Jag såg mig om runt bordet medan jag försökte återvinna något slags kontroll. Alla de andra satt inbegripna i små gruppvisa samtal, några hade tänt cigarretter eller cigarrer och ingen tog minsta notis om mig och den okända kvinnan. Jag drack ytterligare av vinet.

”Vem är du?” frågade jag och satte ner mitt glas. ”Jag tror inte vi blivit presenterade.”

Hon skrattade till men tog inte bort sin hand från min arm.

”Du är så gammaldags”, sa hon. ”Det tycker jag om. Vill du att jag lämnar dig i fred?”

”Jag vet inte”, svarade jag sanningsenligt. ”Jag vet verkligen

inte. Jag är inte riktigt mig själv ikväll, det har varit ansträngande veckor.”

”Du vill att jag lämnar dig i fred?” upprepade hon.

Jag betraktade hennes ansikte, som plötsligt tycktes gå miste om sina konturer. För ett ögonblick blev jag rädd att jag skulle förlora synen igen, men så stabiliserades allt och jag upptäckte först nu hur vacker hon var.

”Vad vill du mig?” frågade jag. ”Vem är du?”

”Jag heter Winnie Mason”, sa hon. ”Kom så går vi härifrån. Jag behöver tala allvar med dig.”

Två minuter senare stod vi i regnet ute på trottoaren. Det var i Aarlach, klockan var kvart över elva på kvällen, det var den 25 november 1999. Jag stod där med en kvinna som hette Winnie Mason.

3

Jag sitter kvar en stund på The Grey Dog.

I ett slags obeslutsamhet som ändå inte känns besvärande. Den behöver inte brytas; jag betraktar människorna som passerar förbi och tänker att jag tycker om att sitta här. På sätt och vis är detta världen i ett nötskal. Alla raser, alla åldrar, alla temperament finns i dessa kvarter. Unga kvinnor och män som bär sina liv i egna händer och som skiter i traditionerna; åtminstone vill jag inbilla mig det och tyvärr är ju illusionen ofta potentare än verkligheten, eftersom det bara är illusionen vi har tid att få syn på och befatta oss med; äldre damer och gamla gubbar dessutom, svarta, vita, latinos och judar. Ett gäng blandade barn myllrar ut ur den katolska kyrkskolan på hörnet mot Bleecker; den gamle ryssen med sin haltande hund släpar sig förbi och mr Mo, kinesen som äger tvättomaten, kommer ut på trottoaren och tänder en cigarrett. Kisar mot solen. Dvärgar och fotomodeller, puckelryggar och hjulbenta; koreaner, kubaner, homosexuella och heterosexuella; en förmodat asexuell nyzeeländare vid namn Ingolsen, i varje fall förmodar både Winnie och jag att han är asexuell efter att vi suttit vid samma bord på The Noodle Bar mittemot kyrkan och pratat med honom en timme under en av våra första kvällar här i staden . . . alla sorter, som sagt, varenda tänkbar variant och kompromiss, om man stoppade upp detta trottoarflöde under en enda minut och tog reda på alla de platser på jorden där dessa förbipasserandes föräldrar en gång kom till världen till exempel, far och mor, noggrant och systematiskt

och utan att förolämpa någon, och sedan fäste sådana där små nålar med färgade huvuden i en jordglob, ja, då skulle man få en alldeles underbar spridning.

Liknande tankar har jag ägnat mig åt dagligen sedan vi kom hit, jag vet inte om det har att göra med att vi är stadda på en sorts flykt och att det ligger en viss betryggande konsolidering i att vandra i de här tillrättalagda mentala fårorna, *främlingsdikena* har någon kallat det, en dansk eller belgare alldeles säkert … samtidigt som man inbillar sig att man befinner sig i stora vida världen, ja, givetvis är det så. Obruten mark.

Mångfaldens paradoxala enkelhet; kanske finns där också någonstans ett knappnålshuvud som betecknar Sarah. Jag dricker ur mitt kaffe och ser Winnie komma runt hörnet nere vid gitarrbutiken. Jag känner ett häftigt hugg i hjärtat; av alla dessa människor, i all denna myllrande mångfald, är det plötsligt bara henne jag ser. Jag vet att jag ibland önskat att vårt band inte vore så starkt. Att hon också vore en illusion att njuta av på behagligt avstånd. Just nu önskar jag det inte, det känns som om hon vore en del av mitt blodomlopp.

Vi kommer upp till vår lägenhet. Egentligen består den bara av ett enda stort rum; en köksavdelning löper längs en vägg, sovrummet är stort som en ordinär garderob och uppe under taket finns ett loft på några kvadratmeter där man kan lägga övernattande gäster. En i varje fall. Rummet går ända upp i nock, två stora takfönster ger en känsla av ateljé eller kyrka; Winnie tvekade inte en sekund när vi tagit oss uppför trapporna första gången.

Men vi har aldrig gäster. Winnie har burit upp sina dukar och sina målarattiraljer till loftet. Hon står däruppe — eller sitter, det finns nästan inte utrymme att stå — när hon arbetar, hon säger att

ljuset som faller in genom de smutsiga fönstren är idealiskt, nästan för bra, det utgjorde ett hinder de första dagarna men inte längre.

Vi värmer upp en soppa från gårdagen i mikron, sedan sitter vi mittemot varandra över det höga Steienmeyerbordet i stål och glas: soppan, mörkt bröd med getost från Murray's formidabla ostbutik på Bleecker runt hörnet, var sitt glas vitt vin. Winnie kommer att vara berusad efter måltiden, hon har redan den där blicken.

Jag frågar om hon målat. Hon nickar och frågar om jag skrivit. Jag säger att jag faktiskt tror att jag kommit igång nu, hon ger mig ett lite skeptiskt leende.

"Kommit igång?" säger hon. "Menar du verkligen det?"

"Jag tror det", säger jag.

"I det där dystra biblioteket?"

"Ja."

"Jag skulle aldrig kunna arbeta där."

"Jag behöver inte så mycket ljus som du."

"Det är för mörkt oavsett vad man vill ägna sig åt. Det får mig att tänka på farfar."

Winnies farfar försökte hänga sig när Winnie var tio år. Repet brast, eller tvärslån han fäst det vid snarare. Han lever fortfarande, de senaste tjugo åren har han suttit på en anstalt i en förort till Rotterdam. Eller legat. Jag har aldrig träffat honom, sedan vi gifte oss har Winnie besökt honom två gånger.

Hennes föräldrar är döda, liksom mina. Jag har inga syskon, Winnie har en syster i London. Fram till att Sarah försvann hade de en del kontakt, fast bara mail- och telefonledes; jag har aldrig träffat henne, och det senaste året har det tunnat ut till ingenting. Jag tror det är Winnies beslut.

"Jag är inte säker på att det håller", säger jag. "Men bibliote-

ket passar mig bra under alla omständigheter. Åtminstone tills vidare.”

Winnie svarar inte. Någonting har hänt med henne den här dagen, jag ser det. Det är inte bara den milda berusningen, det är någonting annat också. En sorts febrig energi som hon försöker dölja, hon har ett uttryck i ögonen som inte fanns där igår, som jag inte sett sedan vi kom hit.

Någonting har hänt. Jag brukar falla för den ordkonstellationen men den här dagen gör jag det inte.

”Hur känner du dig?” frågar jag.

Så försiktigt vi samtalar, tänker jag. Vi närmar oss varandra med en hänsynsfullhet som bara maskerar sin motsats; våra ord faller lika naturligt och älskvärt som artigheterna före en duell eller småkakor efter en begravning.

Nej, så är det nu inte, inte riktigt. Men tystnaden har sina begränsningar, jag har svårt att bemästra den.

”Det har hänt någonting”, säger hon och drar omedelbart några djupa andetag som om hon har svårt att få syre. ”Idag har det hänt någonting.”

”Vad?” frågar jag.

”Sarah”, säger hon. ”Jag förstår att hon lever. Nu förstår jag det äntligen.”

4

Vi gick runt ett hörn och hamnade på en bar. Den hette Styx och såg föga inbjudande ut, men regnet gav oss inte möjlighet att välja och vraka. Vi hittade ett bord under en dyster Piranesi-reproduktion, hon bad om ursäkt för att hon trängde sig på mig på det här viset, och jag förklarade att jag för min del bara var tacksam för att komma undan en smula. Vi beställde en karaff rött vin och en ostbricka. Hon började berätta om sina omständigheter.

Att hon var konstnär. Att hon flyttat till Aarlach bara några månader tidigare efter att ha skilt sig från sin man, som också var konstnär och som bodde kvar i deras lägenhet i Berlin.

Att hon inte hade några baktankar — hon använde just det ordet, *baktankar* — och att jag absolut inte skulle känna mig tvingad att sitta kvar och prata med henne om jag inte hade lust. På nytt försäkrade jag att hon inte skulle känna någon oro för den sakens skull, och lade till att när det gällde mig så hade jag min skilsmässa på något längre avstånd, ett och ett halvt år lite drygt.

Jag betonade också att jag varit ute och talat om min bok i två månaders tid och att jag kände mig en smula sliten, både fysiskt och psykiskt.

Sedan måste vi ha pratat om skapandets villkor en stund, jag skulle tro att vi jämförde skrivandets och målandets skilda förutsättningar — det språkliga respektive det bildliga uttrycket — men jag har aldrig kunnat erinra mig exakt vad vi sa och säkert hittade

vi inte fram till några sanningar. Men jag vet att jag frågade om hon på något vis hjälpt till att arrangera kvällens författarevenemang, eftersom hon ingått i eftertruppen på restaurangen. Hon förklarade att hon var bekant med kulturredaktören på den tidning som sponsrade tillställningen, och att hon helt enkelt bett honom att få komma med på ett hörn.

”Och skälet?” undrade jag.

”Din bok”, svarade hon omedelbart. ”Ja, närmare bestämt den där dikten.”

Jag sa att jag fann det svårt att ta henne på allvar på den punkten; hon satt tyst en stund utan att släppa mig med blicken, och jag tänkte att det såg ut som om hon fortfarande hade någonting kvar att avgöra. Som om hon ännu inte bestämt sig. Därefter böjde hon sig ner och tog upp ett svart anteckningsblock ur sin väska som hon placerat på golvet intill sin stol.

Hon bläddrade fram och tillbaka under några sekunder, sedan harklade hon sig och läste på nytt upp de rader hon citerat på restaurangen.

”*sex fot under jord*
hejdar sig i dagbräckningen två blinda maskar”

Jag nickade och erfor på nytt ett krypande obehag. Efter en kort paus läste hon två rader till.

”*lystrar förvånade till rösten från ovan,*
ändrar riktning och möts som av en händelse”

Jag muttrade något, gudvetvad, hon slog igen blocket och betraktade mig med ett nytt, närmast utmanande uttryck i blicken.

”*Trädgårdsmästarens horisont* kom ut i september, eller hur?”

”Den tolfte, det stämmer.”

”Du och jag har aldrig träffats förr?”

”Jag skulle ha kommit ihåg det i så fall.”

”Bra. Och de fyra rader jag just läste upp kommer från den där fiktiva ryska poeten på sidan 226 i din bok?”

Jag ryckte på axlarna. Obehaget hade växt betydligt. ”Javisst.”

Hon drog hastigt på munnen och knäppte händerna runt glaset som stod framför henne på bordet. ”Då kommer vi till pudelns kärna. Diktraderna jag läste upp kommer inte från din roman. Jag skrev dem själv i just den här anteckningsboken i mitten av maj. Kan du ge mig en acceptabel förklaring på det här?”

”Förlåt?”

Hon harklade sig och tog om. ”Jag skrev de här raderna fyra månader innan *Trädgårdsmästarens horisont* kom ut. Exakt som de står i din bok. Ord för ord. Jag vill ha en förklaring.”

Jag satt tyst. Tankarna gjorde volter i huvudet på mig.

”Det är inte möjligt”, sa jag till slut.

En tanke stannade upp. Hon är galen, sa den. Kvinnan som sitter mittemot dig på den här förbannade baren i den gudsförgätna staden Aarlach är spritt språngande galen. Det borde du ha begripit med en gång.

Drick ur ditt glas och gå genast tillbaka till hotellet, lade den till.

Hon satt kvar med underarmarna vilande på bordet och betraktade mig allvarligt. Det gick några sekunder, sedan slog hon ner blicken och sänkte axlarna, som om en mjuk tveksamhet plötsligt fallit över henne.

”Jag vet att det låter omöjligt”, sa hon långsamt och liksom överslätande. ”Jag förstår det inte, jag heller. Jag fick en chock när jag läste din bok.”

Kanske inte helt galen ändå, reviderade sig mina tankar.

”Det är inte så att du citerar en dikt som någon annan har skrivit?” fortsatte hon.

”Absolut inte”, försäkrade jag.

Naturligtvis vet jag, och visste jag, att omedvetna stölder (och medvetna) förekommer i författarvärlden, det är helt enkelt inte möjligt att alltid hålla isär det man en gång läst och det man tror sig sitta och skapa.

Men fyra hela rader? Nej, jag höll det för fullkomligt uteslutet . . . jag ska återkomma till detta, det ska jag naturligtvis, låt mig bara få hänga kvar i kronologin en smula först.

”Dagbräckning”, sa hon. ”Det är inget särskilt vanligt ord.”

”Jag vet”, sa jag. ”Men jag tycker om det.”

”Jag också.”

”Får jag se?” bad jag. Hon öppnade anteckningsblocket igen, vred det runt och räckte över det. Jag läste. Det stämde, ord för ord; jag insåg att det givetvis var möjligt att hon skrivit av det från min bok och att hon bara ljög om tidpunkten. Samtidigt kände jag att jag inte ville ifrågasätta henne. Det skulle innebära att jag helt enkelt anklagade henne för att vara en lögnare. Jag noterade att de fyra raderna stod ensamma mitt på en sida, det fanns några överkryssade ord högst upp på samma sida; det rörde sig om ett vanligt spiralblock med hårda, svarta pärmar och det verkade vara till hälften fyllt av hennes anteckningar. De aktuella raderna stod på en högersida ungefär en tredjedel in i boken. Jag slog igen den och återlämnade den.

”Maj?” sa jag. ”Du säger att du skrev det i maj?”

Hon nickade. ”Natten till den femtonde”, sa hon. ”Jag minns det mycket väl. Det var den natten då jag bestämde mig för att lämna min man.”

Tanken att hon var vansinnig presenterade sig för ett kort ögonblick igen. Jag jagade bort den.

”Skriver du mycket poesi?” frågade jag försiktigt.

”Till och från”, sa hon. ”Jag försöker. Ibland känns det som om bilderna inte räcker till. Det finns saker som måste uttryckas i ord, ja, det här är ju rätt självklart.”

”Inte för alla”, invände jag. ”Har du publicerat någonting?”

Hon skakade på huvudet. ”Nej. Jag har inget behov av att låta någon annan läsa. Behovet består i att få det formulerat, det där inre som gnager.”

Jag förklarade att jag förstod vad hon talade om. Att lyrik och prosa kommer ur olika källor och att jag för egen del aldrig skulle drömma om att publicera en poesisamling. Dikten i *Trädgårdsmästarens horisont* fyller en annan funktion än den poetiska, jag tillstod att jag inte var helt klar över vilken denna funktion skulle vara, men att det ofta är så det är när det gäller de enskilda komponenterna i ett romanbygge.

Jag minns att jag verkligen satt och försökte utreda det här förhållandet en stund för henne på den där baren i Aarlach den där regniga novemberkvällen, men medan jag var i färd med det, var där en helt annan tanke som flöt upp i mitt medvetande, och jag avbröt mig.

”Vad är det?” sa hon. ”Varför tystnar du?”

”Tidpunkten”, sa jag.

”Tidpunkten?”

Jag drack en klunk vin och tänkte efter. ”Jo”, sa jag, ”så är det faktiskt. Jag skrev också de där raderna i maj.”

”Intressant”, sa hon. ”Jag har funderat över den aspekten. Tänkte faktiskt fråga dig om det.”

”Boken gick till trycket i början av juni”, förklarade jag. ”Men jag kommer ihåg att jag inte hade den där dikten i hamn förrän några veckor före deadline. Ja, mitten av maj, skulle jag tro.”

”Kanske den femtonde?” sa hon.

”Varför inte?” sa jag.

Vi satt tysta en stund. Ett ungt par kom och slog sig ner vid bordet intill oss. Hon lutade sig framåt och sänkte rösten.

”Tror du att jag ljuger?”

”Nej”, sa jag. ”Av någon anledning gör jag inte det.”

”Du är inte rädd för att du träffat en galen kvinna?”

”Nej.”

Hon såg på mig som om hon ville utröna sanningshalten i mina bägge förnekanden. Såvitt jag förstår klarade jag testet.

”Jag vill bara ha visshet”, sa hon. ”Jag vill försöka förstå hur någonting sådant här är möjligt.”

En servitör kom och tog upp beställningar från det unga paret och vi satt tigande en stund igen. Sedan drog jag ett djupt andetag och försökte sammanfatta. ”Två personer”, sa jag, ”en man och en kvinna som inte känner varandra, skriver vid ungefärligen samma tidpunkt fyra identiska diktrader. Ord för ord identiska. Nej, jag har ingen förklaring. Och jag håller med om att det är en smula chockerande.”

”Har du en tro?” frågade hon.

”Nej”, svarade jag. ”Jag betraktar mig inte som troende.”

”Inte i någon mening?”

”Vad betyder det? Jag tycker illa om förenklingar, det borde du veta om du läst min bok.”

”Självfallet”, sa hon. ”Jag vill bara veta om du kan tänka dig att acceptera någon som helst typ av paranormal lösning?”

”Paranormal lösning?” sa jag lite irriterat. ”Vad fan menar du med det?”

”Kalla det vad du vill”, sa hon. ”Du förstår vad jag menar.”

Det gjorde jag naturligtvis. ”Och hur är det för din del?” frågade jag. ”Vilka lösningar accepterar du?”

Hon skrattade till. ”Inte särskilt många”, sa hon. ”Men jag är i varje fall inte så inskränkt att jag bara köper det jag kan begripa.”

”Så inskränkt är inte jag heller”, försäkrade jag. ”Men om du alltså kan tänka dig den sortens förklaringar, varför sitter vi då här?”

Hon lutade sig tillbaka och såg på mig med en blick som antydde … ja, vad då? Att jag inte riktigt motsvarade hennes förväntningar? Att jag på något vis var en bedragare och att jag var skyldig henne att reda ut ett eller annat? Vad i så fall?

Eller kanske rörde det sig bara om den där naturliga, kvinnliga överlägsenheten som skymtade fram för ett ögonblick ur hennes läppars milda krökning. I alla händelser kände jag hur två helt motstridiga impulser sköt upp i mig. Den ena sa åt mig att slå näven i bordet, resa mig och gå därifrån. Den andra att jag skulle dra hennes ansikte till mig och kyssa henne.

Jag är för övrigt inte helt säker på hur motstridiga dessa impulser egentligen var.

”Men förstår du inte?” sa hon till slut. ”Förstår du inte att jag åtminstone vill träffa den man som någonstans i sitt inre måste vara identisk med mig själv?”

Inför detta föredrog jag att sitta stum.

Även Winnie satt stum. Jag hällde upp det sista från karaffen i våra glas, vi såg varandra i ögonen med en sorts uttröttad djärvhet och drack ur. Jag bad servitören om notan och när jag betalat den och

Winnie återbördat sin svarta anteckningsbok till väskan, lade hon sin hand över min.

”Vågar du följa med mig hem en stund?”

”Varför använder du ett sådant ord?” frågade jag. ”*Vågar*?”

”Förlåt”, sa hon. ”Det känns som om jag måste behålla ett visst övertag. Skulle du ha någonting emot att följa med mig hem, det är det jag vill säga. Jag bor bara fem minuter härifrån.”

Det kändes som om jag stod med handen i en lotteritombola. Hälften ja-lotter, hälften nej-. Jag rullade upp den lilla pappers-cylindern och läste svaret.

”Ja”, sa jag. ”Jag tror jag både vågar och vill.”

Den har hängt kvar i huvudet på mig alltsedan dess, den där bilden av lotteritombolan. En gång, det var några månader efter att Sarah fötts, berättade jag för Winnie om den. Hon gav mig ett slag med knuten näve rakt i ansiktet, min näsa sprang i blod, och medan jag stod ute i badrummet och försökte få stopp på flödet, minns jag att jag tänkte att det var precis vad jag förtjänade.

Det är också enda gången som det förekommit någon sorts hand-griplighet mellan mig och Winnie.

5

Jag förstår att hon lever. Nu förstår jag det äntligen.

Jag väljer att undvika ämnet. Det är inte första gången Winnie kommer med den här typen av påståenden och min vanliga reaktion är att ligga lågt. Ofta, men inte alltid, låter hon saken falla, och jag kan sällan avgöra om hon tolkar mitt ointresse som ren och skär skepsis. Att jag omyndigförklarar henne. Att det är därför saken faller.

Jag är också oklar över hur mycket min skepsis i så fall betyder för henne. Förmodligen ganska lite om det är en levande Sarah som ligger i den andra vågskålen. Doktor Vargas gav mig rådet att inte vara alltför ifrågasättande gentemot min hustru; han betonade det både när Winnie skrevs ut från sjukhuset och den sista gången vi sågs, någon vecka innan vi flyttade hit. Jag minns hans forskande och lite spelande blick: *Du förstår hur det här ligger till, eller hur? Du vet hur du måste handskas med henne om ni ska klara er igenom?*

Inte konfrontera. Inte utmana. Jag tolkade honom så. Inte försöka få min hustru att inse att vi med största sannolikhet förlorat Sarah för alltid. En tunn strimma av hopp kan hålla en människa vid liv längre än vad vi normalt föreställer oss. I de flesta fall ända fram till det naturliga slutet.

Lika sant är givetvis att ovissheten är värre att leva med än allting annat. Det finns olika sorters sanningar, var och en får finna den han eller hon står bäst ut med.

”Jag vill att du tittar på min målning”, säger hon oförmodat när jag kommer ut från badrummet. ”Jag tror jag har fångat allting alldeles som det ska vara, men du måste hjälpa mig med det sista.”

Hon har redan hämtat ner duken från loftet, nu vänder hon den rätt och placerar den på en av köksstolarna. Tänder en spotlight och riktar den rakt mot tavlan. Jag har varit förberedd men kan ändå inte riktigt värja mig mot det starka uttrycket i bilden. Eller vad det nu kan vara frågan om. Duken är inte mer än 40 gånger 60 centimeter; äggoljetempera, det har alltid varit hennes favoritteknik, motivet är ett av de vanliga men den här gången äger bilden en nästan fotografisk skärpa.

En bit av vår gräsmatta i förgrunden, med en blekgul filt och några leksaksdjur. Den röda brevlådan och den låga stenmuren. Den parkerade gröna bilen. Sarah som står på trottoaren i sin korta blå klänning, sin lite ljusare blå kofta och sin lilla slitna axelväska. Hennes rödbruna hår som lyfts en aning av vinden, man får ett intryck av att hon stannat upp mitt i steget; stannat för att mannen som står framför bilen med vänstra handen vilande på motorhuven sagt åt henne att stanna. Han står lite nonchalant lutad på detta vis, med tyngdpunkten på höger ben; han är ganska lång och magerlagd, bär mörka skor och byxor, och en tunn rock som har nästan men inte riktigt samma nyans som bilen.

Han har en vit skjorta, uppknäppt i halsen och han har inget ansikte.

På andra sidan gatan står andra parkerade bilar. En svart, två röda, främre delen av en vit. Bakom bilarna syns det vita, låga trästaketet som inramar Henriksens tomt och till höger om detta tar Bluums manshöga buxbomshäck vid. Nederdelen av de bägge

husen skymtar mellan diverse träd och buskar i tavlans överkant.

Längst ner till vänster har hon textat datumet i vitt: 2006-05-05, och klockslaget: 15.35. Det finns inget naturligt ljus i bilden, inget solsken, inga skuggor, allt är upplyst, varje enskild detalj framträder med samma obarmhärtigt demokratiska skärpa.

Jag sätter mig vid köksbordet utan att släppa målningen med blicken. Det är den fjärde eller femte tavlan med samma motiv som Winnie åstadkommit sedan hon började måla igen, alla de andra har hon kasserat, men ingen har haft samma självklara tydlighet som den här. Det liknar Hopper på sätt och vis, frånsett flickans uppbromsande rörelse. Jag får en föraning om att den här kommer hon att behålla. Hon har fångat själva ögonblicket, lyft det ur tidens skoningslösa ström och bevarat det.

”Det stämmer”, säger hon. ”Eller hur?”

”Ja”, säger jag. ”Det stämmer.”

”Det var så han stod medan han pratade med henne?”

”Ja, det var så han stod.”

”Och jag har fångat Sarah i rätt position?”

”Ja”, erkänner jag. ”Det har du.”

Jag inser också att det är jag som är betraktaren; eller rättare sagt att betraktaren av tavlan tycks befinna sig i just den position där jag befann mig klockan 15.35 den 5 maj 2006.

I vårt kök. Jag har stått vid kaffemaskinen, nu har jag gått fram med min nybryggda espresso till fönstret för att kontrollera att Sarah fortfarande sitter på filten på gräsmattan och leker med sina djur.

Det gör hon alltså inte. Hon står ute på trottoaren och samtalar med en okänd man i grön rock som just parkerat sin bil invid vår postlåda.

Winnie ser att jag ser. ”Ja”, säger hon. ”Det är riktigt, jag har försökt hitta exakt din utkikspunkt. Nu vill jag bara att du hjälper mig med hans ansikte.”

Jag har försökt beskriva detta ansikte i femhundrafemtio dygn. Varje timme av varje dag har jag försökt frammana linjerna i det. Jag har drömt om det, jag har suttit hos polisen och tittat på fotografier i hundratal; man har visat mig fantombilder, ibland har jag tyckt att det framträtt för mitt inre öga, men det har aldrig stannat kvar. Det har visat sig som ett fotspår i våt sand, som en hastigt falnande blixt på min näthinna, men det har aldrig fixerats.

Långsmalt, tror jag, har jag förklarat för de uttröttade polismännen. Mörkt hår förmodligen, ganska kortklippt antagligen. Inget skägg, inga glasögon.

Ålder?

Svårt att säga. Inte gammal, inte ung. Mellan trettiofem och fyrtiofem, kanske.

Förmodligen, antagligen, kanske.

”Det räcker”, säger jag till min hustru. ”Jag har sett nog, det är alldeles korrekt. Du kan ställa undan den.”

Hon gör så, under tiden rotar jag fram en flaska rött vin ur förrådet. Utan att fråga häller jag upp i två glas och vi sitter tysta över bordet medan vi dricker ur och lyssnar till stadens alla ljud.